

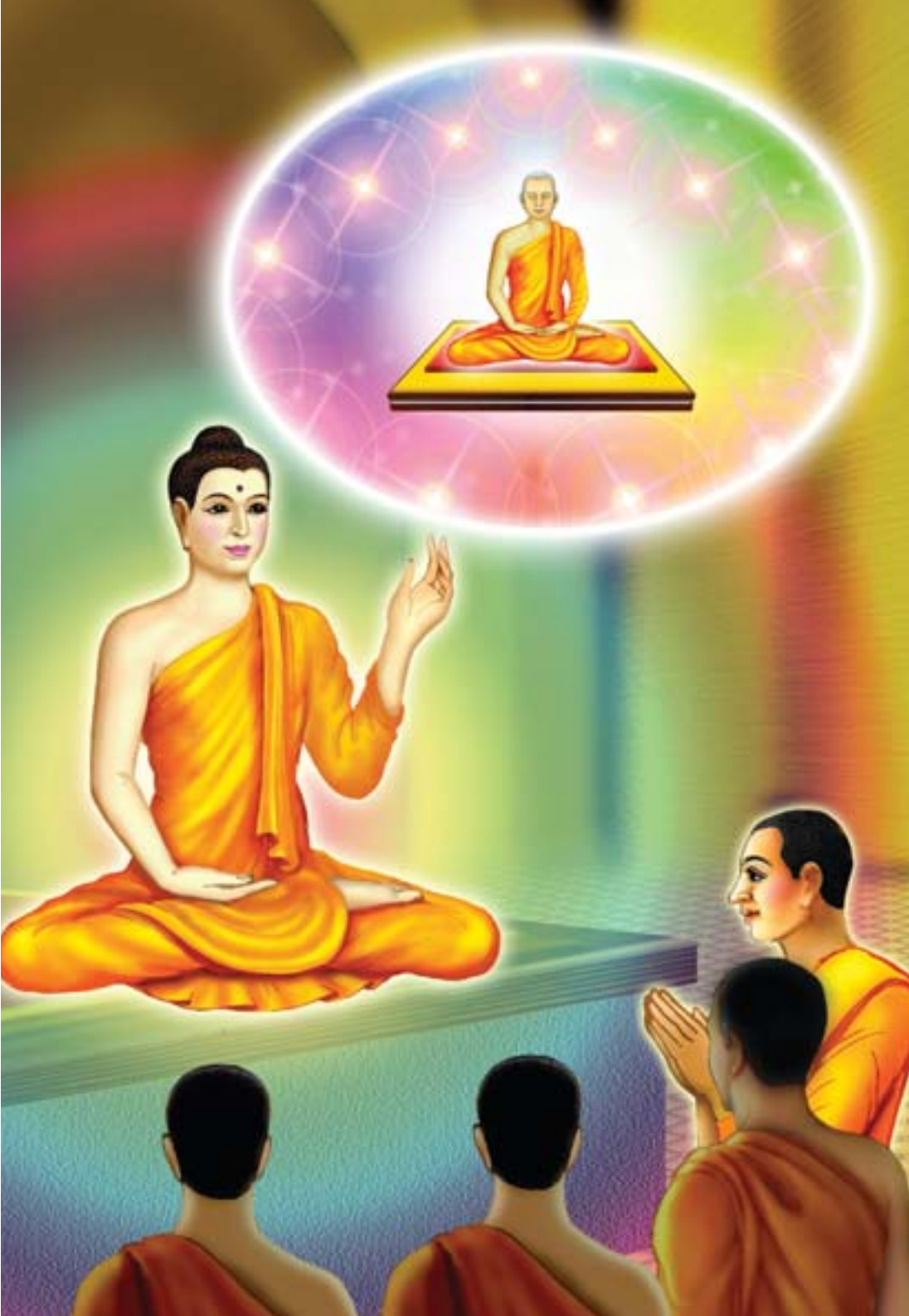
๔๒

จี วิ ต พ ระ ปั จ เ จ ก พุ ท ธ เ จ้ า

(๒)

นักปราชญ์เหล่าใดมีศีลบริสุทธิ์ มีปัญญาหมดจดดี มีจิตตั้งมั่น ประกอบความเพียร เจริญวิปัสสนา มีปกติเห็น ธรรมพิเศษ รู้แจ้งธรรมอันประกอบด้วยมรรค และโพชฌงค์ เจริญสุญญตวิโมกข์ อนิมิตตวิโมกข์ และอัปณิหิตวิโมกข์ ไม่บรรลุความเป็นพระสาวกในศาสนาของพระชินเจ้า นักปราชญ์ เหล่านั้น ย่อมเป็นพระสยัมภูปัจเจกชินเจ้า มีธรรมใหญ่ มีธรรมกายมาก มีจิตเป็นอิสระ ข้ามห้วงทุกข์ทั้งปวงได้ มีใจ เบิกบาน มีปกติเห็นประโยชน์อย่างยิ่ง อุปมาดังราชสีห์ อุปมา ดังนอแรดฉะนั้น

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๗๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และเหล่าพระอริยสาวกทั้งหลายเป็นทักษิณะบุคคลผู้เลิศ ท่านเหล่านั้นเลิศด้วยคุณธรรมอันเป็นโลกุตตระ การที่เราตามระลึกบูชาท่านจะทำให้จิตใจผูกพันกับพระองค์ ใจของเราจะถูกยกระดับขึ้นจนกระทั่งถึงระดับของอารมณ์พระนิพพาน เมื่อใจของเราถูกยกให้สูงขึ้นอยู่ในระดับนี้ ย่อมเป็นใจที่ใสสะอาด บริสุทธิ์ เหมาะสมที่จะเป็นภาชนะรองรับบุญกุศล ที่จะบังเกิดขึ้นในทุกๆ ขึ้นตอน

มีวาระแห่งภาสิตใน ปัจเจกพุทธาปทาน ความว่า

“นักปราชญ์เหล่าใดมีศีลบริสุทธิ์ มีปัญญาหมดจดดี มีจิตตั้งมั่น ประกอบความเพียร เจริญวิปัสสนา มีปกติเห็นธรรมพิเศษ รู้แจ้งธรรมอันประกอบด้วยมรรค และโพชฌงค์ เจริญสุญญตวิโมกข์ อนิมิตตวิโมกข์ และอัปปณทิตวิโมกข์ ไม่บรรลุความเป็นพระสาวกในศาสนาของพระชินเจ้า นักปราชญ์เหล่านั้น ย่อมเป็นพระสยัมภูปัจเจกชินเจ้า มีธรรมใหญ่ มีธรรมกายมาก มีจิตเป็นอิสระ ข้ามห้วงทุกข์ทั้งปวงได้ มีใจเบิกบาน มีปกติเห็นประโยชน์อย่างยิ่ง อุปมาดังราชสีห์ อุปมาดังนอแรดฉะนั้น”

นี่เป็นพระดำรัสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ได้

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๐

ตรัสถึงพระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งเรื่องราวของพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ที่จะเป็นกำลังใจให้ทุกท่านได้ศึกษา ถึงความเป็นมาของพระองค์ สาเหตุที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสถึงพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ เพราะอาศัยเหตุจากที่ว่า

*วันหนึ่ง พระอานนตพุทธอุปัฏฐากได้ทูลถามพระตถาคต ผู้ประทับอยู่ในพระวิหารเชตวันว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระปัจเจกพุทธเจ้ามีจริงหรือ เพราะเหตุไร ท่านเหล่านั้นจึงได้ เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้เป็นนักปราชญ์” พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ เป็นพระลัทธิปัญญ ตรัสตอบว่า “ที่ท่านได้เป็นพระปัจเจกพุทธ- เจ้านั้น ไม่ใช่จะได้เป็นโดยบังเอิญ ในอดีต ท่านเหล่านั้นได้ สร้างบุญญาธิการไว้ในพระพุทเจ้าหลายพระองค์ แต่ยังไม่ได้ โมกขธรรมในศาสนาของพระชินเจ้า ท่านเหล่านั้นเป็นนักปราชญ์ มีปัญญาแก่กล้า ถึงจะเว้นจากพระพุทเจ้า ก็บรรลุปัจเจกโพธิ- ญาณได้ แม้ด้วยอารมณ์แห่งความสังเวชเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในโลกนี้ เว้นเราเสียแล้ว ไม่มีใครเลยที่จะเสมอกับพระปัจเจก- พุทธเจ้า”

พระพุททองค์ได้ตรัสสรรเสริญคุณของพระปัจเจกพุทธเจ้า ว่า “พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านี้ ละกิเลสเครื่องกั้นทั้งปวงหมดแล้ว เป็นจอมชน เป็นประทีปส่องโลกให้สว่าง มีรัศมีเช่นรัศมีแห่ง

ชีวิตพระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๑

ทองคำแท่งบริสุทธิ์ เป็นทักษิณียบุคคลชั้นเลิศของชาวโลก คำสาธุจิตของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมเป็นไปในโลกพร้อมทั้งเทวโลก ชนเหล่าใดผู้เป็นพาล ได้ฟังแล้วไม่กระทำตาม ชนเหล่านั้นย่อมท่องเที่ยวไปในสังสารทุกข์บ่อยๆ คำสาธุจิตของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นคำไพเราะ ดั่งน้ำผึ้งรวงที่ไหลออกอยู่ ชนเหล่าใดได้ฟังแล้ว ประกอบการปฏิบัติเช่นนั้น ชนเหล่านั้นย่อมเป็นผู้มีปัญญาเห็นลัทธิ คำที่เป็นคาถาเหล่านี้ พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นรจนาไว้อย่างวิเศษ เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก นี่แหละเป็นคุณของพระปัจเจกพุทธเจ้าเพียงสังเขป”

เมื่อพระอานนท์เถระได้ฟังพุทธภาษิต ที่พระบรมศาสดาตรัสถึงพระปัจเจกพุทธเจ้า ท่านมีใจชื่นชมโสมนัสยิ่งนัก เป็นเครื่องยืนยันอย่างชัดเจนว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงยกย่องพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก จึงตรัสสรรเสริญด้วยสุภาษิตที่ไพเราะถึงเพียงนี้

เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว สถานที่อยู่พำนักของท่านน่าอัศจรรย์ทีเดียว ดังเรื่องราวของพระปัจเจกพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ซึ่งเป็นถึงพระราชา ครั้นได้ตรัสรู้ปัจเจกโพธิญาณแล้ว ก็ปรารถนาที่จะหลีกเร้นไปอยู่ตามลำพัง

เหล่าอำมาตย์ทั้งหลายที่อยู่ในเหตุการณ์ต่างทูลถามว่า

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๒

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้ พระองค์จะเสด็จไปไหน” พระองค์ทรงรำพึงว่า พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายในปางก่อนอยู่ ณ ที่ไหน ทรงรู้แล้วจึงตรัสว่า “เราจะอยู่ที่ภูเขาคันธมาทน์” อำมาตย์ทั้งหลายจึงกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บัดนี้พระองค์จะละพวกข้าพระองค์ไปแล้วหรือ” พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “บัดนี้ เราไม่ปรารถนาอะไรแล้วในโลก เราจะเดินทางไปสู่ที่อยู่ของเรา ผู้ใดปรารถนาจะไปกับเราหรือจะเป็นเช่นกับเรา ผู้นั้นพึงเป็นผู้เดียวเที่ยวไปเหมือนนอแรดเถิด”

หลังจากนั้นท่านได้เหาะขึ้นสู่อากาศไปยังภูเขาคันธมาทน์ ซึ่งเป็นที่พำนักของท่าน ภูเขาคันธมาทน์อยู่เลยภูเขา ๗ ลูก คือ จุฬกาฬบรรพต มหากาฬบรรพต นาคปลิเวฐนบรรพต จันทคัพภบรรพต สุริยคัพภบรรพต สุวณณปัสสบรรพต และ หิมวันตบรรพตในป่าหิมพานต์ ภูเขาคันธมาทน์ มีเงื่อมเขาชื่อนว่า นันทมูลกะ เป็นสถานที่อยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และมีถ้ำ ๓ ถ้ำ เรียกว่า สุวรรณคูหา ถ้ำทองคำ มณีคูหา ถ้ำแก้วมณี รัชตคูหา ถ้ำเงิน สวยงามสว่างไสวมาก ไม่มีถ้ำใดที่จะสวยงามเกินกว่าถ้ำนี้อีกแล้ว

ถ้ำทั้งสามนี้ หน้าประตูถ้ำแก้วมณีจะมีต้นไม้ชื่อว่า มัญจุลกะ เป็นต้นไม้สวรรค์ สูงประมาณ ๑ โยชน์ กว้าง ๑ โยชน์ ต้นไม้นั้นจะมีคุณพิเศษ คือ สามารถผลิดอกในน้ำหรือบนบกก็ได้

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๓

โดยพิเศษในวันที่พระปัจเจกพุทธเจ้าเสด็จมาถึง เบื้องบนต้นไม้
จะเต็มไปด้วยโรงรัตนะทุกชนิดสวยงามมาก ในโรงรัตนะนั้น
จะมีลม แบ่งหน้าที่กันทำงาน คือ ลมที่พัดกวาดเช็ดถู ก็จะทำ
หน้าที่พัดพัดกวาดเช็ดถูเสนาสนะ อย่างสะอาดปราศจากสิ่ง
สกปรกรกรุงรัง ลมที่เกลี่ยพื้นให้ราบเรียบ ก็จะทำหน้าที่พัด
เกลี่ยทรายอันวิจิตรงดงามด้วยรัตนะทั้งปวง ให้ราบเรียบดูแล้ว
สบายตา ลมที่ทำหน้าที่รดน้ำก็จะพัดนำน้ำมาจากสระอโนดาต
มารดต้นไม้ ลมที่ทำให้มีกลิ่นหอม ก็จะพัดนำกลิ่นของต้นไม้ที่มี
กลิ่นหอม มาจากป่าหิมพานต์ ลมที่โปรยก็จะพัดโปรยปราย
ดอกไม้ทั้งหลายให้ตกลงมา ลมที่ทำหน้าปูลาดอาสนะก็จะพัด
ปูลาดอาสนะไว้ในโรงอย่างเรียบร้อย เพื่อให้พระปัจเจกพุทธเจ้า
นั่งประชุม และในวันที่พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายมาประชุม
กันนั้นมีอยู่ ๒ วัน คือ ในวันที่มีพระปัจเจกพุทธเจ้าบังเกิดขึ้น
และในวันอุโบสถ

ฉะนั้น เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์ใหม่ไปถึงที่นั่นแล้ว
ก็จะนั่งบนอาสนะที่ปูลาดไว้ แล้วพระปัจเจกพุทธเจ้าที่อยู่ใน
เงื่อมเขานันท์มูลกะทั้งหมด ก็จะมานั่งประชุมและเข้าสมาบัติ
บนอาสนะที่ปูลาดไว้นั้นทันที ครั้นออกจากสมาบัติแล้วก็จะ
อนุโมทนากันและกัน หลังจากนั้นพระสังฆเถระจะสอบถาม
กรรมฐานกับพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้บรรลุนิพพานว่า ได้บรรลุนิพพาน

ชีวิต พระปัจเจกพุทธเจ้า (๒)

๓๘๔

พระปัจเจกพุทธเจ้าอย่างไร

พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์ใหม่จะเล่าประวัติของตนเอง เป็นการรายงานต่อหมู่คณะ การรายงานตัวครั้งแรกของแต่ละพระองค์จะเป็นอย่างนี้ หลังจากนั้นแต่ละพระองค์จะแยกย้ายกันไปเข้านิโรธสมาบัติ หลีกเร้นกันตามอรัญญิก หลังจากเข้านิโรธสมาบัติครบ ๗ วันแล้ว พระองค์จะเสด็จออกไปบิณฑบาตตามสถานที่ต่างๆ เพื่ออนุเคราะห์สัตว์โลกทั้งหลาย ใครที่มีบุญก็จะได้สร้างบุญกับพระองค์ จะประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยอานุภาพแห่งทักษิณียบุคคล พระคาถาที่เราคุ้นเคยอย่างดีเมื่อจะใช้อนุโมทนากับผู้ที่ได้สร้างบุญกับท่าน คือ บทที่ขึ้นต้นขณะพระจะให้พร ได้แก่ บท ยถา วาริวหา เป็นต้น นี่เป็นคาถาของพระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อผู้มีบุญทั้งหลายรับโอวาทของพระปัจเจกพุทธเจ้า แล้วดำรงอยู่ในเบญจศีล และกัลยาณธรรม ย่อมจะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป

นี่เป็นเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ของพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า กว่าที่ท่านจะได้มาเป็นบุคคลที่อุดมด้วยคุณวิเศษ เป็นเนื้อนาบุญอันประเสริฐนี้ ท่านต้องสร้างบุญบารมีมาอย่างมาก เมื่อเรารู้ปฏิบัติของท่าน ควรที่จะจดจำ และนำไปปฏิบัติดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาท วันหนึ่งเมื่อบุญในตัวเราเต็มเปี่ยม เราย่อมจะได้เข้าถึงอริยมรรคภายในอย่างแน่นอน